

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ” มีวัตถุประสงค์ในการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ความรู้ ทักษะ กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ทั้งนี้ได้มีการตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชน ในเขตกรุงเทพฯ ฯ

2. ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับทักษะต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

3. ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

4. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับทักษะต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

5. ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

6. ทักษะต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

7. ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการราษฎร รัฐ ร่วมใจ ฯ และทักษะต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ

ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ โดยที่การรับรู้ข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรม การป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) แบบวัดครั้งเดียว (One Shot Study) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 408 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจง ความถี่ ค่าร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง การรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามสมมติฐานข้อที่ 1 - 6 และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) เพื่อจัดลำดับตัวแปรที่อธิบายพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ตามสมมติฐาน ข้อที่ 7

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

1.1 ลักษณะทางประชากร

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา จำนวน 408 คน แบ่งเป็นเพศชาย 184 คน เพศหญิง 224 คน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 21 - 30 ปี และมีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า โดยแบ่งออกเป็น 6 กลุ่มอาชีพ คือ นักเรียน นักศึกษา, รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ, พนักงานบริษัทเอกชน, รับจ้างทั่วไป, แม่บ้าน และค้าขาย / ประกอบอาชีพส่วนตัว และส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 5,001 - 10,000 บาท

1.2 การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างเกือบทั้งหมดรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด โดยกลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โฆษณาตามโรงภาพยนตร์ และพูดคุยกับ

บุคคลอื่น ตามลำดับ ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ด้านภยยาเสพติด สัปดาห์ละ 1-3 ครั้ง

เมื่อแยกตามประเภทของสื่อที่กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด จากโฆษณาทางโทรทัศน์ ชุด “สะท้อนความตั้งใจ”, “เกลียวสัมพันธ์”, “รวมพลังราชภัฏ - รัฐ” ในระดับปานกลาง จากโฆษณาทางวิทยุ ชุด “สะท้อนความตั้งใจ”, “เกลียวสัมพันธ์”, “รวมพลังราชภัฏ - รัฐ” ในระดับต่ำ และจากโฆษณาทางหนังสือพิมพ์ ชุด “สะท้อนความตั้งใจ”, “เกลียวสัมพันธ์”, “รวมพลังราชภัฏ - รัฐ” ในระดับต่ำ

นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 3 เคยเห็นโฆษณาชุด “รวมพลังราชภัฏ - รัฐ” ตามโรงภาพยนตร์ โดยส่วนใหญ่เคยเห็นประมาณ 2 ครั้ง และเคยพูดคุยกับบุคคลอื่นเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด โดยพูดคุยเรื่องดังกล่าวกับเพื่อนมากที่สุด

1.3 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด
กลุ่มตัวอย่างกว่าครึ่งหนึ่งมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด อยู่ในระดับสูงมาก รองลงมา คือ มีความรู้อยู่ในระดับสูง

1.4 ทศนคติต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด
กลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 มีทัศนคติเชิงบวกต่อปัญหาเสพติด รองลงมา มีทัศนคติเป็นกลาง (เฉย ๆ)

1.5 พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด

กลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 4 มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดมากที่สุด

2. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

2.1 สมมติฐานข้อที่ 1

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชน ในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด กับ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2.2 สมมติฐานข้อที่ 2

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ตามที่กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

ส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อประเภทอื่น ๆ ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

2.3 สมมติฐานข้อที่ 3

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด อย่างไรก็ตามค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำมาก ดังนั้น ความสัมพันธ์ตามที่กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

เมื่อแยกตามประเภทของสื่อ ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

2.4 สมมติฐานข้อที่ 4

ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ ทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ ดังนั้น ความสัมพันธ์ตามที่กล่าวแล้วจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

2.5 สมมติฐานข้อที่ 5

ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ ดังนั้น ความสัมพันธ์ตามที่กล่าวจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

2.6 สมมติฐานข้อที่ 6

ทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 แต่ค่าสหสัมพันธ์ที่พบมีค่าต่ำ ดังนั้น ความสัมพันธ์ดังกล่าวจึงเป็นเพียงส่วนเล็กน้อยเท่านั้น

2.7 สมมติฐานข้อที่ 7

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการราชภัฏ รัฐ ร่วมใจ ฯ และทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพ ฯ โดยที่การรับรู้ข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

ผลการวิเคราะห์พหุคูณ พบว่า มีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียง 4 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับ คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราชภัฏ- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด
2. ทัศนคติต่อปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราชภัฏ- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด
3. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์
4. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท

ซึ่งเฉพาะตัวแปรสื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในทางลบ

ผลการทดสอบสมมติฐานจึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7

อภิปรายผลการวิจัย

สมมติฐานข้อที่ 1

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชน ในเขตกรุงเทพ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด (ไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1) (ตามตารางที่ 45) ทั้งนี้ สาเหตุที่ทำให้พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารไม่สัมพันธ์กับความรู้ เนื่องมาจากการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด อยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง ในขณะที่ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดอยู่ในระดับสูง ซึ่งไม่สัมพันธ์กัน จึงเป็นไปได้ว่า แม้โครงการดังกล่าวจะมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อหลายประเภท (ตามตารางที่ 15 - 38) แต่ในการรับรู้ข่าวสารของผู้รับสารนั้นต้องผ่านกระบวนการเลือกรับข่าวสาร (Selectivity Process) ซึ่งมี 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. การเลือกเปิดรับสารหรือเลือกสนใจ (Selective Exposure or Selective Attention)
2. การเลือกรับรู้หรือตีความ (Selective Perception or Selective Interpretation)
3. การเลือกจดจำ (Selective Interpretation)

จากกระบวนการเลือกรับข่าวสารนี้เอง ทำให้ผู้รับสารมีการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดในระดับต่ำถึงปานกลาง แต่การที่ผู้รับสารกลับมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดในระดับสูง เพราะปัญหาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ที่มีการรณรงค์เพื่อป้องกันและต่อต้านมาโดยตลอด จึงเป็นไปได้ที่ผู้รับสารเกิดการสะสมความรู้และเมื่อได้รับการตอกย้ำบ่อยครั้งจึงสามารถจดจำได้ ดังนั้น การที่ผู้รับสารมีความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดในระดับสูงจึงไม่ได้มาจากการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดเพียงทางเดียวเท่านั้น

จากผลการวิจัย จึงพบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจ ด้าน ภัยยาเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์กับ ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์-รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศรเทพ เจริญธนาชีวิน (2538) : การสื่อสารเพื่อการ ป้องกันยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานโรงงานอุตสาหกรรมในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล พบว่า การเปิดรับสารด้านการป้องกันยาเสพติดจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ เกี่ยวกับการใช้ยาเสพติดและการป้องกัน

ขวัญใจ ผลิเจริญสุข (2539) : การสื่อสารในครอบครัวกับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยา บ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ และวิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาบ้า

เกยูร ชิวหากาญจน์ (2541) : การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกัน ยาเสพติดของกลุ่มผู้ใช้แรงงานในโรงงานอุตสาหกรรมในจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดจากลูก มีความสัมพันธ์เชิงลบกับ ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด ส่วนการเปิดรับสื่ออื่น ๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของสื่อมวลชน (อ้างในปรมะ สตะเวทิน 2533) ที่สรุปไว้ ว่า "สื่อมวลชนไม่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประชาชน แต่เป็นเพียงผู้สนับสนุนความคิดเห็น ทัศนคติ หรือ ท่าทีดั้งเดิมเท่านั้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากสื่อมวลชนเกิดขึ้นต่อเมื่อบุคคลมีความโน้มเอียงที่จะ เปลี่ยนแปลงอยู่ก่อนแล้ว" ดังนั้น การเปลี่ยนแปลงระดับความรู้จึงไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับ ข่าวสารจากสื่อมวลชน แต่จะเกิดเพราะผู้รับสารมีความสนใจที่จะแสวงหาความรู้หรือข่าวสารนั้น ๆ อยู่แล้ว

สมมติฐานข้อที่ 2

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ มีความสัมพันธ์เชิงลบกับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด แต่ความสัมพันธ์ที่พบเป็นความสัมพันธ์เชิงลบซึ่งอยู่ในระดับต่ำ จึงเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 (ตามตารางที่ 46)

กล่าวได้ว่า ผู้ที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากหนังสือพิมพ์ในระดับสูง จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดน้อยกว่าผู้ที่รับรู้ข่าวสารดังกล่าวจากหนังสือพิมพ์ในระดับต่ำ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อธิบายได้ว่า สื่อหนังสือพิมพ์มีอิทธิพลในทางลบต่อทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันยาเสพติด ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเนื้อหาข่าวสารที่ทางโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดเผยแพร่ผ่านทางหนังสือพิมพ์นั้น ผู้รับสารอ่านแล้วเกิดความไม่เข้าใจในเนื้อหาสาระที่ทางหนังสือพิมพ์นำเสนอ จึงอาจตีความไปในทางที่ไม่ถูกต้อง ก่อให้เกิดทัศนคติในทางลบต่อปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้น ผู้ที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดทางหนังสือพิมพ์มากจึงมีทัศนคติในเชิงลบต่อปัญหายาเสพติด

ส่วนการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์และวิทยุ พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากผลการวิจัยครั้งนี้ อธิบายได้ว่า สื่อแต่ละชนิดมีความสามารถและข้อจำกัดในทางการสื่อสารแตกต่างกัน ทำให้มีอิทธิพลต่อทัศนคติของผู้รับสารได้น้อย หรืออาจจะเป็นเพราะการวางแผนในการรณรงค์โครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดผ่านสื่อต่าง ๆ ยังเข้าไม่ถึงกลุ่มเป้าหมายเพียงพอ ทำให้ประสิทธิผลในการที่จะปลูกฝังทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดยังไม่มีดีพอ

และเนื่องจากโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดเป็นโครงการที่รณรงค์เพื่อการต่อต้านยาเสพติดในระยะเวลาเพียง 6 เดือนเท่านั้น ประชาชนจึงได้รับข่าวสารจากทางโครงการดังกล่าวเพียงเล็กน้อย แต่การที่ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหา

ยาเสพติด น่าจะเป็นเพราะว่ามีการรณรงค์เกี่ยวกับการต่อต้านยาเสพติดมาโดยตลอด ดังนั้นทัศนคติต่อการใช้ยาเสพติดจึงเกิดขึ้นจากการที่ผู้รับสารได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งได้มีการนำเสนอในแนวเดียวกันบ่อย ๆ จึงเป็นอิทธิพลในลักษณะสะสม มิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลาอันสั้นอันเกิดจากการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ดังนั้น การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์และวิทยุจึงไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญใจ ผลิเจริญสุข (2539) : การสื่อสารในครอบครัว กับความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับยาบ้าของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่าการรับรู้ข่าวสารจากโทรทัศน์ วิทยุ และหนังสือพิมพ์ ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติเกี่ยวกับการป้องกันการใช้ยาบ้า

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเลือกรับของผู้รับสาร ดังที่ แม็คคอมบส์ และเบ็คเคอร์ (Mc Comb and Becker, 1979) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบด้านสังคมและสภาพแวดล้อม เช่น การศึกษา สภาพทางสังคม เป็นคุณสมบัติพื้นฐานที่ผลักดันให้บุคคลเลือกรับข่าวสารแตกต่างกัน

อีกทั้งยังสอดคล้องคล้อยกับแนวคิดของ โรเจอร์ส และชูเม็คเกอร์ (Rogers and Shoemaker, 1991) ที่กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชนมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ฝังรากลึกเท่านั้น และ โจเซฟ ที แคลปเปอร์ (Joseph T. Clapper) กล่าวไว้อีกว่า อิทธิพลของการสื่อสารมวลชนต่อบุคคลในสังคมเป็นเพียงแรงเสริมหรือผู้สนับสนุนในกระบวนการโน้มน้าวใจต่อความคิดเห็นหรือทัศนคติที่มีอยู่แล้ว การที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้จึงต้องอาศัยปัจจัยอื่นไปช่วยสนับสนุนด้วย

สมมติฐานข้อที่ 3

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 (ตารางที่ 47) กล่าวคือ ประชาชนที่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดในปริมาณมาก จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านยาเสพติดสูงขึ้นด้วย

กล่าวได้ว่า การที่โครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดเป็นโครงการรณรงค์ที่ใช้การสื่อสารผ่านสื่อหลายประเภท ได้แก่ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ สื่อบุคคล เมื่อผู้รับสารรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคลแล้ว การรับรู้ข่าวสารจากสื่อมวลชนก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้และทัศนคติ เมื่อได้รับบ่อยครั้งจึงช่วยตอกย้ำให้ผู้รับสารเกิดความจดจำได้ อันจะส่งผลให้เกิดพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดตามที่โครงการรณรงค์ กล่าวคือ สื่อมวลชนให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด และแนวทางการแก้ไขปัญหาเสพติด รวมถึงเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ไม่ฝังแน่น ซึ่งเมื่อผู้รับสารมีทัศนคติในเชิงบวกต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติดแล้วการพูดคุยกับบุคคลอื่นจะช่วยเสริมในด้านการชักจูงใจให้เกิดพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามมา ดังนั้น การที่ผู้รับสารรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท ส่งผลให้ผู้รับสารเกิดพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงขึ้นด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตรา ธนสารเสณี (2541) : การสื่อสาร ความรู้ ทัศนคติ และทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติดของนักเรียนมัธยมศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งเสพติด มีความสัมพันธ์ในทางบวกต่อทักษะการปฏิเสธสิ่งเสพติด

แต่เมื่อแยกตามประเภทของสื่อ พบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดตามโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เบตติงฮอส (Bettinghaus, 1968) ที่ว่า สื่อมวลชนเป็นเพียงตัวเสริมความเชื่อและทัศนคติที่มีอยู่เดิมให้ฝังแน่นมากกว่าจะเปลี่ยนแปลงทัศนคติอย่างสิ้นเชิง แต่อาจเปลี่ยนแปลงการรับรู้ได้บ้างในขอบเขตจำกัดของประสบการณ์ ฉะนั้น สื่อมวลชนจึงเป็นเพียงแหล่งความคิด และเป็นผู้วางแนวทางในการเปลี่ยนแปลงเท่านั้น กิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างมนุษย์นั้นเป็นผลจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแบบเห็นหน้าเห็นตากันทั้งสิ้น

สมมติฐานข้อที่ 4

ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับ ทัศนคติต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ ทัศนคติต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 (ตารางที่ 48) กล่าวคือ ประชาชนที่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภยยาเสพติดในระดับสูงจะมีทัศนคติต่อปัญหาเสพติดในเชิงบวกมากตามไปด้วย

เป็นไปตามแนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ซึ่งมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงอยู่ 3 ระดับ คือ (จุมพล รอดคำดี, 2532)

1. การเปลี่ยนแปลงความคิด ซึ่งจะเกิดจากการได้รับข่าวสารใหม่ จากสื่อมวลชนหรือสื่อบุคคล
2. การเปลี่ยนแปลงความรู้สึก ซึ่งมาจากความประทับใจในประสบการณ์ต่าง ๆ
3. การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งมาจากการเปลี่ยนแปลงวิธีการดำเนินงานสังคม

การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมีผลโดยตรงต่อกัน ถ้าความคิด ความรู้สึก และพฤติกรรมมีการเปลี่ยนแปลง จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

นอกจากนี้แล้ว แมคกายร์ (W.J. McGuire, 1969) ได้กล่าวถึงขั้นตอนของกระบวนการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไว้ 5 ขั้นตอน

1. การใส่ใจ (Attention)
2. การเข้าใจ (Comprehension)

3. การยอมรับ (Yeilding)
4. การเก็บเอาไว้ (Retention)
5. การกระทำ (Action) ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ในขั้นตอนที่ 2 คือ การเข้าใจ (Comprehension) นั้นต้องเกิดจากความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นเสียก่อน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า ความรู้เป็นปัจจัยหนึ่งในการเปลี่ยนแปลงทัศนคติไปในเชิงบวกหรือลบ

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของซิมบาร์โด และคณะ (Zimbardo. Et al., 1977) ว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สอดคล้องกับความรู้ความเข้าใจนั้น ๆ

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดที่ว่า ความรู้ต่าง ๆ ย่อมมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด จิตใจของบุคคลต่างกันไป ตามกรอบประสบการณ์ของแต่ละคน จึงทำให้ความรู้มีอิทธิพลต่อความคิด ความรู้สึก จนอาจกล่าวได้ว่า ความรู้ก่อให้เกิดทัศนคติ

ดังนั้น การที่ประชาชนมีความรู้ในระดับสูงเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด, การแก้ไขปัญหายาเสพติด, การป้องกันและการต่อต้านยาเสพติดตามที่ได้มีการรณรงค์ผ่านโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติในเชิงบวกต่อปัญหายาเสพติด ซึ่งเป็นทัศนคติที่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุกัญญา อามีน (2539) : การศึกษา ความรู้ และทัศนคติที่มีต่อการปลูกถ่ายอวัยวะของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการปลูกถ่ายอวัยวะ

พีระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับทัศนคติเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ธวัชชัย พานิชายากรณ์ (2539) : การศึกษาพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และ การมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลิ เน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่องเครือข่ายจุฬาลิ เน็ตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติที่มีต่อเครือข่ายจุฬาลิเน็ตของอาจารย์ นิสิต และนัก วิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 5

ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 (ตารางที่ 49) กล่าวคือ ประชาชนที่มีความรู้ในระดับสูงเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดสูงขึ้นด้วย

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Rogers ในเรื่องการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม ที่ได้กล่าวไว้ว่า เมื่อผู้รับสารได้รับข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ก็จะเกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่อง นั้น ๆ และความรู้ความเข้าใจนี้ จะก่อให้เกิดทัศนคติ และพฤติกรรมต่อเรื่องนั้น ๆ ตามมา

และแนวคิดของ Zimbardo ที่กล่าวว่า การเปลี่ยนทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ คือ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะมี การเปลี่ยนแปลงและเมื่อทัศนคติเกิดการเปลี่ยนแปลงจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามมา ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้จะต้องมีความเชื่อมโยงกัน ฉะนั้น การที่ให้ผู้รับสารเกิดการยอมรับที่จะปฏิบัติสิ่งใดจำเป็นต้องให้ผู้รับสารนั้นมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวอย่างถ่องแท้เสียก่อน

สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรมไว้ ดังนี้ ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อ

สังคมโดยมีหลักว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจดี ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยให้ความรู้

ดังนั้น การที่ประชาชนมีความรู้ในระดับสูงเกี่ยวกับปัญหายาเสพติด, การแก้ไขปัญหายาเสพติด, การป้องกันและการต่อต้านยาเสพติดตามที่ได้มีการรณรงค์ผ่านโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงตามไปด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามที่ได้มีการรณรงค์ โครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ความรู้เกี่ยวกับปัญหาเสพติดตามโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539) : การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์ (จุฬาลิเน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่องเครือข่ายจุฬาลิเน็ตมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลิเน็ตของอาจารย์ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 6

ทัศนคติต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ทัศนคติต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดมีความสัมพันธ์เชิงบวก กับ พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 6 (ตารางที่ 50) กล่าวคือ ประชาชนที่มีทัศนคติเชิงบวกมากต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดจะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดสูงขึ้นด้วย

จากการวิจัยครั้งนี้ ระดับของทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติดอยู่ในระดับที่มีทัศนคติเชิงบวก คิดเป็นร้อยละ 77.70 (ตารางที่ 42) และระดับของการมีพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดอยู่ในระดับสูงมาก คิดเป็นร้อยละ 76.50 (ตารางที่ 44) แสดงให้เห็นถึงข้อสรุปของการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 6 ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น กล่าวคือ การที่ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อปัญหา ยาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นทัศนคติที่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงขึ้นด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามที่ได้มีการรณรงค์โครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Katz และ Stotland ที่ได้แยกองค์ประกอบของทัศนคติไว้ 3 องค์ประกอบ คือ

1. องค์ประกอบด้านความคิด
2. องค์ประกอบด้านอารมณ์ความรู้สึก
3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรม

โดยองค์ประกอบด้านพฤติกรรมนี้ทั้งสองคนได้กล่าวไว้ว่า เมื่อบุคคลมีความรู้สึกต่อเรื่องใด ๆ ในด้านบวก เขาก็จะแสดงพฤติกรรมออกมาในทางที่ดีด้วย

และสอดคล้องกับแนวความคิดของ Rogers ที่กล่าวไว้ว่า การสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร นอกจากนี้การกระทำหรือพฤติกรรมใด ๆ ของคนเราส่วนใหญ่เป็นการแสดงออกของบุคคล โดยมีพื้นฐานมาจากทัศนคติของบุคคล ดังนั้น การที่บุคคลมีพฤติกรรมต่างกันก็เนื่องจากมีทัศนคติที่ต่างกันอย่าง

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติและการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์อนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทัศนคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับ การมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

จารุณี บุญนิพัทธ์ (2538) : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความตระหนัก ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมเรื่องสิ่งแวดล้อมของพนักงานโรงงานอุตสาหกรรม เขตอำเภอบางบ่อ จังหวัด

สมุทรปราการ พบว่า ทักษะคนที่มีการรักษาสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรักษาสิ่งแวดล้อม

ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539) : การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคน และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินเน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ทักษะคนที่มีการใช้เครือข่ายจุฬาลินเน็ตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลินเน็ตของ นิสิต และนักวิชาการภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สมมติฐานข้อที่ 7

ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดตามโครงการราษฎร์ รัฐ ร่วมใจ ฯ และทัศนคติต่อปัญหายาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจ ฯ ของประชาชนในเขตกรุงเทพฯ ฯ โดยที่การรับรู้ข่าวสารสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พบว่า ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติมีเพียง 4 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับ คือ

1. ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด
2. ทักษะคนต่อปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด
3. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์
4. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์- รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท

จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 7 ที่บอกว่าการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับ โครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด ทั้งนี้ เพราะจากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ดีที่สุด กล่าวคือ การที่ประชาชนมีความรู้ในระดับสูงเกี่ยวกับสภาพปัญหายาเสพติด, การแก้ไขปัญหายาเสพติด, การป้องกันและการต่อต้านยาเสพติดตามที่ได้มีการรณรงค์ผ่านโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมการป้องกัน

และต่อต้านยาเสพติดสูงตามไปด้วย ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เป็นไปตามที่ได้มีการรณรงค์โครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2533) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะ และพฤติกรรมไว้ ดังนี้ ทฤษฎีนี้เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับตัวแปร 3 ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Attitude) และพฤติกรรม (Practice) ของผู้รับสารที่อาจจะมีผลกระทบต่อสังคมโดยมีหลักว่า การเปลี่ยนแปลงทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ ถ้ามีความรู้ความเข้าใจดี ทักษะก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติหรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ดังนั้น การที่จะมีการยอมรับหรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติก่อนโดยการให้ความรู้

และสอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539) : การศึกษาพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลิเน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า ความรู้ในเรื่องเครือข่ายจุฬาลิเน็ตสามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลิเน็ตของอาจารย์ และนิสิตได้

รองลงมา ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมกาป้องกันและต่อต้านยาเสพติด คือ ทักษะ ต่อปัญหาเสพติดตามโครงการ ราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด กล่าวคือ การที่ประชาชนมีทัศนคติเชิงบวกต่อปัญหาเสพติดตามโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นทัศนคติที่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนมีแนวโน้มที่จะมีพฤติกรรมกาป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงขึ้นด้วย

ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรม (Theories of Attitude and Behavior Change) ซึ่งซิมบาร์โด (Zimbardo Ebbesson and Maslach, 1977) กล่าวว่า ถ้าองค์ประกอบส่วนใดส่วนหนึ่งเปลี่ยนแปลง ส่วนประกอบด้านอื่นมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน เช่นว่า เมื่อองค์ประกอบทางความรู้ (Cognitive Component) เปลี่ยน มีแนวโน้มที่จะทำให้องค์ประกอบทางความรู้สึก (Affective Component) เปลี่ยน และองค์ประกอบทางพฤติกรรม (Behavior Component) เปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งทั้ง 3 ประการเป็นองค์ประกอบของทัศนคติ ดังนั้น ถ้าองค์ประกอบภายในเปลี่ยนแปลงทัศนคติย่อมเปลี่ยนแปลง

และพฤติกรรมย่อมมีแนวโน้มที่จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังคำกล่าวของไตรแอนดิส (Triandis, 1971) ที่ว่า ทักษะคติเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการทำนายพฤติกรรม

และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิระนันท์ บุรณะโสภณ (2538) : พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทักษะคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ทักษะคติต่อการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการอธิบายความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการใช้ผลิตภัณฑ์เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ตัวแปรที่สามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ลำดับที่ 3 คือ การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์ แต่จากผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า สื่อโทรทัศน์มีอิทธิพลในทางลบต่อพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด กล่าวคือ ผู้ที่รับข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภัฏ - รัฐ ด้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์ในระดับสูง จะมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่ำกว่าผู้ที่รับข่าวสารดังกล่าวจากโทรทัศน์ในระดับต่ำ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ อธิบายได้ว่า อาจมีสาเหตุมาจากข้อมูลข่าวสารที่นำเสนอทางโทรทัศน์ไม่ค่อยน่าสนใจ ส่วนมากจะนำเสนอในรูปแบบของข่าว เช่น การจับกุมยาบ้า การปราบปรามแหล่งผลิต คนค้ายาถูกยิงวิสามัญฆาตกรรม แต่ไม่ได้นำเสนอในแง่ของการให้ความรู้ที่ถูกต้องที่จะนำไปสู่พฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดอย่างแท้จริง เช่น ทักษะการปฏิเสธ การป้องกันและการแก้ไขปัญหายาเสพติด การจัดการเมื่อทราบแหล่งผลิตหรือแหล่งค้ายาเสพติด รวมถึงกระบวนการในการให้ความคุ้มครองแก่พยานในคดียาเสพติด ดังนั้น ผู้รับสารจึงเกิดความไม่มั่นใจในชีวิตและทรัพย์สินของตนเองหากต้องไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ทำให้หลีกเลี่ยงไม่สนใจ จึงมีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดในระดับต่ำ ซึ่งไม่สัมพันธ์กับการรับรู้ข่าวสารโครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์

นอกจากนี้เนื้อหาข่าวสารที่นำเสนอผ่านทางสื่อโทรทัศน์ อาจก่อให้เกิดทัศนคติในเชิงลบต่อปัญหายาเสพติด ซึ่งไม่เอื้อต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด เช่น ข้อความตอนหนึ่งที่ พณฯ ท่าน พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ให้สัมภาษณ์ทางรายการโทรทัศน์ว่า “ยาเสพติดนั้นเป็นเหมือนเชื้อโรค มันเป็นโรคติดต่อ คดียาเสพติดจึงเป็นความผิดที่แตกต่างจากคดี หรืออาชญากรรมอื่น ๆ คนที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ไม่ว่าจะผลิต ขาย เสพ ต้องถือว่าเป็นผู้ทรยศต่อ

ชาติทั้งนั้น” เมื่อตีความเนื้อหาตรงนี้ พบว่า ค่อนข้างรุนแรง เมื่อผู้รับสารฟังอาจจะตีความถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดในทุกกรณีเป็นผู้ที่ทรยศต่อชาติ ผู้รับสารจึงเกิดความรู้สึกไม่อยากเข้าไปยุ่งกับยาเสพติดไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ทั้งสิ้น ดังนั้น การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดในระดับสูงจึงส่งผลให้มีพฤติกรรมกำป้องกันและต่อต้านยาเสพติดค่อนข้างต่ำ

นอกจากนี้ ยังพบว่า การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท เป็นอีกตัวแปรหนึ่งที่สามารถอธิบายพฤติกรรมกำป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ตามโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด

ซึ่งซวรัตน์ เชิดชัย (2527) ให้ความหมายของกระบวนการเลือกเปิดรับสารว่า หมายถึงกระบวนการที่ผู้รับข่าวสารแต่ละคนจะเลือกรับข่าวสารที่มีอยู่ เพื่อนำมาพิจารณาไตร่ตรอง อันเป็นผลจากสิ่งเร้าบางประการ และเพื่อแปลความหมายของข่าวสารนั้นออกมาเป็นความรู้ ความเข้าใจ หรือพฤติกรรมต่าง ๆ ดังนั้น เมื่อประชาชนรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์ - รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด ซึ่งเป็นโครงการที่รณรงค์ให้ประชาชนร่วมมือกันในการต่อต้านและแก้ไขปัญหายาเสพติด ก็จะทำให้เกิดพฤติกรรมกำป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตามมาด้วยเช่นกัน

และสอดคล้องกับงานวิจัยของชลลดา สมุทรพงษ์ (2541) : อิทธิพลของการสื่อสารในการป้องกันยาเสพติดของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ตัวแปรที่อธิบายการมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติดได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การเปิดรับข่าวสารในการป้องกันยาเสพติด

ธวัชชัย พานิชยากรณ์ (2539) : การศึกษาพฤติกรรมกำเปิดรับข่าวสาร ความรู้ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายสารสนเทศห้องสมุดจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (จุฬาลินเน็ต) ของนิสิต และบุคลากรภายในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า พฤติกรรมกำเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเครือข่ายจุฬาลินเน็ต สามารถอธิบายการมีส่วนร่วมในการใช้เครือข่ายจุฬาลินเน็ตของอาจารย์นิสิต และนักวิชาการได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลการวิจัยครั้งนี้ สามารถนำไปเป็นแนวคิดให้กับภาครัฐในการวางแผน ปรับปรุง และส่งเสริมแผนงานประชาสัมพันธ์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดให้สอดคล้องเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดในระดับต่ำ ดังนั้น ในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์โครงการรณรงค์ ต่าง ๆ ควรจะนำเสนอสื่อด้านสื่อโทรทัศน์ให้ยิ่งขึ้น เนื่องจากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์มากที่สุด นอกจากนี้ควรผลิตสปรตรณรงค์ที่น่าสนใจมากกว่านี้ เพื่อตอกย้ำให้ประชาชนเกิดความจำได้ ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อโครงการดังกล่าว อันจะนำไปสู่การให้ความร่วมมือกับทางโครงการโดยการมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดให้หมดไปจากสังคมไทย ซึ่งเนื้อหาสปรตควรเจาะลึกไปถึงวิธีการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดที่ถูกต้อง ทักษะการปฏิเสธยาเสพติดเมื่อถูกชักชวน ซึ่งความรู้ที่ได้รับจากสปรตจะนำไปสู่การปรับเปลี่ยนทัศนคติที่เหมาะสมเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยผลิตสปรตรณรงค์เป็นชุดหรือให้มีความหลากหลาย เพื่อดึงดูดความสนใจของผู้รับสารให้เกิดความจดจำได้

2. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดอยู่ในระดับสูงมาก แต่ก็ยังมีบางประเด็นที่ประชาชนที่รู้มีจำนวนน้อย ได้แก่ 1.) โครงการราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด เป็นโครงการเกี่ยวกับอะไร 2.) สัญลักษณ์ของโครงการ ราชภรณ์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด 3.) หน่วยงานใดเป็นหน่วยงานหลักในการกำกับดูแลการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 4.) ภูมิด้านทานยาเสพติด ดังนั้น ในการจัดทำแผนการรณรงค์เพื่อการป้องกันยาเสพติดในครั้งต่อไป ควรจะนำเสนอประเด็นต่าง ๆ เหล่านี้ให้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยใช้การสื่อสารผ่านสื่อต่าง ๆ ที่มีประสิทธิภาพ น่าสนใจ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย เช่น สื่ออื่น ๆ สื่อกิจกรรม

3. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีทัศนคติในเชิงบวกต่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด กล่าวคือ เห็นด้วยว่าปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาใหญ่ในสังคมไทย ซึ่งเป็นทัศนคติในเชิงที่ช่วยให้เกิดความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ที่ประชาชนทุกคนควรมีส่วนร่วมในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ดังนั้น ในการรักษาระดับทัศนคติของประชาชนให้ตระหนักถึงปัญหายาเสพติดอยู่เสมอ ควรมีการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดแก่ประชาชนให้มากขึ้นโดยผ่านสื่อที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายโดยตรง เช่น สื่อกิจกรรมในโรงเรียน

ชุมชน ซึ่งควรที่จะนำเสนอผ่านสื่ออย่างต่อเนื่อง เพื่อตอกย้ำและเตือนความทรงจำเสมอ โดยสื่อสารเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดให้ประชาชนได้เห็นว่าคุณก็สามารถมีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติดด้วยเช่นกัน

4. จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดอยู่ในระดับสูงมาก ทำให้ผู้วิจัยเห็นว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหายาเสพติด ควรจะใช้จุดแข็งในเรื่องพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด โดยการวางแผนเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนทุกคนเกิดความตระหนักว่าตนเองก็สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ด้วยเช่นกัน

5. จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ทักษะคิดต่อปัญหายาเสพติด และพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดตาม โครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีความสัมพันธ์กัน ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ในการดำเนินการประชาสัมพันธ์รณรงค์โครงการดังกล่าว ต้องมีการพิจารณาถึงความสัมพันธ์ของความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมอย่างเชื่อมโยงกัน

6. จากผลการวิจัย พบว่า ยังมีทัศนคติต่อปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติดของกลุ่มตัวอย่างในบางประเด็นที่ต้องนำมาพิจารณา ได้แก่ 1.) เราไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ ตราบใดที่คนไทยส่วนใหญ่ยังยากจนอยู่ 2.) นักการเมืองบางคนร่ำรวยเพราะค้ายาเสพติด เป็นตัวอย่างให้เห็นว่าการค้ายาเสพติดทำให้ร่ำรวยได้ และมีคนนับหน้าถือตา 3.) คนส่วนใหญ่ไม่กล้าให้ความร่วมมือในการต่อต้านยาเสพติด เพราะเกรงกลัวอันตรายที่จะเกิดขึ้นกับตนเองและครอบครัว เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังมีทัศนคติในประเด็นเหล่านี้เป็นลบ ซึ่งเป็นทัศนคติที่ไม่ดีต่อการให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด ดังนั้น ในการทำโครงการรณรงค์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดควรจะเน้นในประเด็นเหล่านี้ด้วย เพื่อให้ประชาชนเกิดทัศนคติที่ดี ซึ่งจะนำมาสู่การให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

7. จากผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด มีอิทธิพลและอธิบายพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ โดยมีตัวแปรที่สามารถอธิบายความแปรปรวนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 4 ตัวแปร โดยที่มีตัวแปรที่เกี่ยวกับการรับรู้ข่าวสาร 2 ตัวแปร โดยมีความสำคัญตามลำดับ ดังนี้ 1.) ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด 2.) ทักษะคิดต่อปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราษฎร์- รัฐ ร่วมใจต้านภัยยาเสพติด 3.) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราษฎร์- รัฐ

ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากสื่อทุกประเภท 4.) การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากโทรทัศน์ ดังนั้น การที่ประชาชนรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากสื่อมวลชนทุกประเภท ทำให้ประชาชนมีการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดสูงขึ้น ทางผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรจะมีการขยายเวลาในการจัดโครงการรณรงค์เพื่อให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดมีความต่อเนื่องและกระจายครอบคลุมอย่างกว้างขวาง เพื่อตอกย้ำให้ประชาชนได้รับรู้และเห็นถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหายาเสพติด ซึ่งจะนำไปสู่การเข้ามามีส่วนร่วมในการต่อต้านยาเสพติดในระยะยาวต่อไป และควรมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างใกล้ชิด เพื่อนำผลที่ได้มาปรับปรุงโครงการให้มีประสิทธิผลต่อไป

8. จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด และทัศนคติต่อปัญหายาเสพติด ตามโครงการ ราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด เป็นตัวแปรที่อธิบายพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้ ดังนั้น ความรู้และทัศนคติที่ถูกต้องก็เป็นตัวที่นำไปสู่การป้องกันด้วย จึงต้องสร้างเสริมความรู้ให้มากขึ้นพร้อม ๆ กับการใช้สื่ออื่น ๆ โดยเฉพาะสื่อกิจกรรมที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายในโรงเรียนและชุมชน เพื่อเผยแพร่ความรู้และปรับเปลี่ยนทัศนคติ

9. จากผลการวิจัย พบว่า ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด เป็นตัวแปรที่สามารถอธิบายการมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดได้มากที่สุด จึงเห็นได้ว่า การที่ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติดเป็นอย่างดี กล่าวคือ รู้ถึงพิษภัยอันตรายและโทษของยาเสพติด รวมถึงสภาพปัญหายาเสพติดในสังคมไทยแล้ว ประชาชนก็จะเข้ามามีส่วนร่วมกับโครงการโดยมีพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ดังนั้น ในการจัดทำโครงการประชาสัมพันธ์รณรงค์เพื่อการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ควรมีการให้ความรู้แก่ประชาชนเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดผ่านสื่ออื่น ๆ และสื่อกิจกรรมในโรงเรียนและชุมชน ควบคู่ไปกับการรณรงค์ชักจูงประชาชนให้มีพฤติกรรมต่อต้านยาเสพติดด้วย โดยจัดเผยแพร่ให้ความรู้เกี่ยวกับปัญหายาเสพติด และออกแบบสารให้น่าสนใจ นำเสนอผ่านสื่อต่าง ๆ ในรูปแบบที่เหมาะสมกับคุณสมบัติของสื่อแต่ละประเภท เพื่อให้เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายอย่างแท้จริง

10. จากผลการวิจัย พบว่า ระดับการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับโครงการราชฎร์ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติดจากโทรทัศน์มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ดังนั้น เนื้อหาสารเกี่ยวกับปัญหายาเสพติดที่นำเสนอผ่านสื่อโทรทัศน์ควรมีการปรับเปลี่ยนให้มี

ความเหมาะสมและน่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยมุ่งเน้นการให้ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับการป้องกัน การแก้ไข และการต่อต้านยาเสพติดเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาเฉพาะประชาชนในเขตกรุงเทพมหานครเพียงแห่งเดียว ซึ่งเป็นการวิจัยในวงจำกัด และใช้อ้างอิงได้เฉพาะในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงควรมีการศึกษาในลักษณะเดียวกันในจังหวัดและพื้นที่อื่น ๆ โดยเฉพาะพื้นที่ที่เป็นจังหวัดนำร่องในการรณรงค์โครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด ได้แก่ แพร่ หนองคาย นครนายก และพังงา เพื่อจะได้นำผลมาเปรียบเทียบกัน

2. ควรมีการศึกษาในเรื่องเดียวกันกับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยที่เหมาะสม อาทิ การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ประชาชนที่อาศัยในชุมชนนำร่อง นักเรียนที่ศึกษาในโรงเรียนนำร่องของโครงการ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มสื่อมวลชนที่เผยแพร่ข่าวสาร ทั้งนี้จะได้ทราบว่าประชาชนในชุมชนนำร่องจะมีความรู้ ทศนคติ และการป้องกันยาเสพติดดีกว่าประชาชนทั่วไปหรือไม่ เนื่องจากมีส่วนร่วมในกิจกรรมมากกว่าประชาชนโดยทั่วไป เพื่อเป็นการพิสูจน์แนวความคิดในเรื่องการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแผนงานประชาสัมพันธ์โครงการที่เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดต่อไป

3. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงเนื้อหาข่าวสารที่ปรากฏผ่านสื่อต่าง ๆ ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคลและสื่อเฉพาะกิจว่ามีลักษณะที่ให้ความรู้และการสนใจได้มากน้อยเพียงใด จึงควรมีการศึกษาในเชิงวิเคราะห์เนื้อหาของสาร (Content Analysis) เพื่อจะได้นำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย

4. ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยตัวอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และสามารถส่งผลถึงพฤติกรรม การป้องกัน และต่อต้านยาเสพติด นอกเหนือจากการเปิดรับสาร ความรู้ ทศนคติ โดยให้ศึกษาถึงตัวแปรด้านการศึกษา ด้านจิตวิทยา ความพึงพอใจในข่าวสารเกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ความตระหนักในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด และปัจจัยทางการสื่อสาร ว่ามีผลโดยตรงต่อประชาชนในการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดมากน้อยเพียงใด

5. การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรกับการรับรู้ข่าวสาร ความรู้ ทักษะคิดและพฤติกรรมการป้องกันและต่อต้านยาเสพติด ตามโครงการราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจ ด้านภัยยาเสพติด ดังนั้น ควรจะมีการศึกษาในส่วนนี้เพิ่มเติมขึ้นในการวิจัยครั้งต่อไป

6. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาเฉพาะผู้รับสารเท่านั้น มิได้ศึกษาไปถึงผู้ส่งสาร ซึ่งหากมีการศึกษาเรื่องเดียวกันนี้อีกในครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาการกำหนดแนวทางกลยุทธ์การประชาสัมพันธ์โครงการ ราชภัฏ - รัฐ ร่วมใจด้านภัยยาเสพติด จากผู้ส่งสารด้วยว่ามีปัจจัยใดบ้างในการกำหนดทิศทางในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันและต่อต้านยาเสพติดกับกลุ่มประชาชนอย่างไร